

KREDIETCRISIS ALS KLIMAATKANS

Op welke manier kunnen we investeringen die nodig zijn om de economie op de korte termijn te stimuleren, inzetten in de richting van de doelstellingen op de langere termijn? Dit is een cruciale vraag om ervoor te zorgen dat de kredietcrisis een kans biedt voor een fundamentele verandering. Zeker als dalende energieprijzen ertoe leiden dat investeringen in duurzame alternatieven worden bedreigd. Op korte termijn kunnen veel nieuwe groene banen worden gecreëerd met de juiste groene voorstellen.

Wereldwijd wordt er gesproken over de *Green New Deal* als een praktische oplossing voor zowel de kredietcrisis als de klimaatcrisis. De kredietcrisis heeft een enorme invloed op het dagelijkse leven van vele huishoudens. Toch is de opgave van de klimaatcrisis nog aanzienlijk groter. Extra maatregelen in duurzame energie, woningsisolatie en schoon vervoer zijn nodig. In veel landen wordt nog altijd te weinig voortgang geboekt om van een echte *Green New Deal* te kunnen spreken. Positieve maatregelen die door milieuroorganisaties en door de FNV gezamenlijk zijn bepleit in de voorstellen voor een *Green New Deal*, zoals isolatie van woningen en windparken op zee, worden helaas nog altijd afgewisseld met voorstellen die slecht zijn voor het milieu.

Energietransitie vraagt om een ingrijpende omslag in ons beleid. Dit is hard nodig, want we zijn voor meer dan 90 procent afhankelijk van vervuilende, fossiele brandstoffen. Met de huidige inzet is het nog zeer de vraag of we de klimaatdoelen in 2020 zullen bereiken. Het inboeken van de tijdelijk lagere CO₂-uitstoot als gevolg van de lagere productie is een schijnoplossing die averechts werkt voor de langere termijn.

Het toekennen van bonussen die vooral worden gebaseerd op financiële resultaten op de korte termijn zijn schadelijk, zowel voor de organisatie op de langere termijn als voor het klimaat. Criteria als tevredenheid van werknemers en klanten en maatschappelijk verantwoordelijkheid zou-

den leidend moeten zijn bij het bepalen van deze beloningscomponenten. Op deze manier worden de belangen van diverse belanghebben in de organisatie weer in evenwicht gebracht.

In *Terra Reversa* wordt ingezet op een gefaseerde benadering met concrete handvatten op verschillende terreinen. Een meerderheid van onze leden geeft aan dat ook op de eigen werkplek nog genoeg verbeteringen mogelijk zijn. De FNV is daarom dit jaar het project 'Duurzaam aan het werk' gestart op de thema's energie, afval, vervoer, inkopen en beïnvloeding. Organisaties in het middenveld hoeven dan ook niet te wachten op de overheid, maar kunnen ook zelf aan de slag met duurzaamheid. Dit soort initiatieven sluiten daarom naadloos aan bij de insteek van dit boek.

Maatregelen gericht op de klimaatdoelstellingen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het bestrijden van de kredietcrisis. Het zou zelfs verkeerd zijn om nu niet de maatregelen te nemen die op langere termijn noodzakelijk zijn. Het is ook nodig om een transitie te forceren, want een ingrijpende omslag gebeurt niet vanzelf. Het gaat om het wijzigen van diep ingesleten patronen. De *Green New Deal* is niet zozeer bedoeld om de economie op korte termijn weer op gang te krijgen, maar vooral om duurzame werkgelegenheid te creëren. Alleen met visie en politieke bereidheid kunnen we van de kredietcrisis een klimaatkans maken.

De inzichten en handvatten hiervoor kunnen we mede ontleen aan *Terra Reversa*. De auteurs zien zelf ook voldoende klimaatkansen liggen. Dit werkt inspirerend. Ik hoop dat u net zo geïnspireerd raakt als ik om samen nieuwe stappen te zetten naar een rechtvaardige en duurzame wereld.

Agnes Jongerius, voorzitter FNV